І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

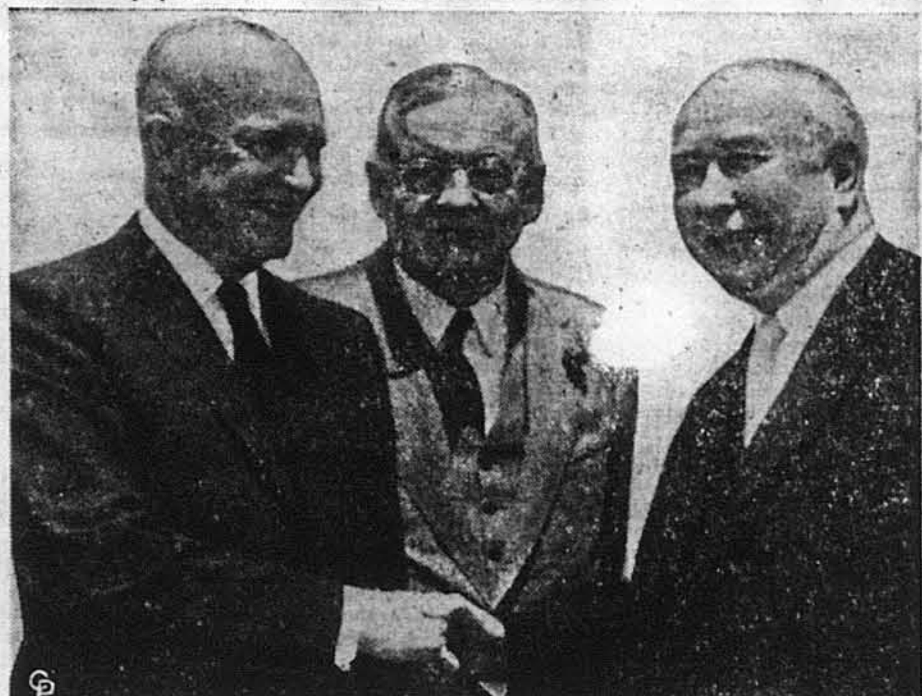
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЧЕРВНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 6, 1958 No. 107. VOL. LXV.

У ВАШИНҐТОНІ ВІТАЛИ УРОЧИСТО ПРЕЗИДЕНТА ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ

Вашинґтон. — 4-го червня президент Айзенгавер щиро вітав президента Західньої Німеччини д-ра Теодора Гойсса, заявляючи, що це „по раз перший в історії столиця ЗДА бачить голову німецької держави". Президент Айзенгавер ствердив, що „вже загоїлися майже в цілості" рани світової війни, і тому може панувати правдива приязнь між обидвома країнами. „Тому я з незвичайною щирістю вітаю вас цього ранку в нашій столиці", казав президент Айзенгавер, бо „нещастя минулого робить нашу приязнь ще сильнішою і палкішою". Айзенгавер вітав Гойсса на Крайовому летовищі, куди 74-річний німецький президент прилетів із Канади на особистому літаку Айзенгавера „Колюмбіні III". Президент Гойсс відповів на промову президента Айзенгавера заявою, що „в цій хвилині випадало пригадати трагічні непорозуміння і болючі конфлікти, які треба було перемогти, щоб наша зустріч могла всім показати відновлену приязнь між Америкою і німецьким народом". Разом із Гойссом прибув до ЗДА міністер закордонних справ Західньої Німеччини д-р Гайнріх фон Брентано і президентів син Ернст Людвіґ Гойсс. Обидва президенти стояли „на струнко", коли оркестра грала державні гимни ЗДА і Західньої Німеччини. Комісар Дистрикту Колумба Роберт Е. Мек Лофін вручив президентові Гойссові золоті ключі від столиці. Президент Гойсс в подяку сказав, що „старатиметься тими ключами відкрити серця німецького народу". Щире вітання високого німецького гостя під час його в'їзду до столиці свідчило про те, що плян німецького президента вдався. Німецькі гості були на другому сніданку в Блер Гавзі, а після того президент Гойсс їздив до Мавнт Вернону скласти вінок на гробі Джорджа Вашинґтона. У вечорі президент Айзенгавер давав обід в пошану німецького гостя в Білому Домі. На цьому прийнятті були присутні, крім німецьких гостей, державний секретар Джан Фостер Доллес із дружиною, сенатор Линдон Б. Джансон, генерал Натан Ф. Твайнінґ із дружиною, генерал Люшіюс Д. Клей — колишній командант американських збройних сил в Німеччині. На обіді були і видавці нюйоркських щоденників „Ню Йорк Таймс" та „Ню Йорк Гералд Трібюн" Артур Гейс Солцберґер із дружиною та пані Оґден Рід. 5-го червня президент Гойсс промовлятиме до обох палат Конґресу. В столиці буде він 3 дні, а після того впродовж 16-ох днів буде оглядати важливіші міста цієї країни: Филаделфію, Дітройт, Шикаґо, Сан Франсіско, Прескотт (Арізона) та інші. Вкінці прибуде до Ню Йорку, звідки 23-го червня відлетить до Німеччини.

Президент Айзенгавер (ліворуч) вітає Теодора Гойсса, 74-літнього президента Західньої Німеччини після його прибуття до Вашинґтону. Посередині державний секретар Доллес.

Президент і секретар оборони промовляли до випускників Аннаполісу і Вест Пойнту

Вашинґтон. — В середу 4 червня ц. р. відбулися у Морській Академії ЗДА в Аннаполісі й у Військовій Академії ЗДА у Вест Пойнті урочисті церемонії закінчення шкільного року і випуску абсольвентів цих академій, які із ранґою поручників переходять до активної військової служби. У градуаційній церемонії у Морській Академії в Аннаполісі, що її закінчило цього року 899 кадетів, з яких 186 перейде до служби в летунських збройних силах, взяв участь вперше за останніх 20 років през. Айзенгавер. Роздавши дипломи 120 й одному найкращих кадетів, Президент виголосив до випускників і зібраних гостей промову, в якій підкреслив, що завданням нових офіцерів бути передусім „хрестоносцями миру", значить працювати для того, щоб запобігати війні й утривалювати справедливий мир у світі. В дальшому підкреслив през. Айзенгавер, що застарілість у методах військового керівництва й організації може бути такою ж загрозливою для нації, як застарілість в озброєнні для збройних сил. Під час церемонії закінчення шкільного року у Вест Пойнті взяв участь секретар оборони Ніл Г. МекЕлрой, який після роздачі дипломів і нагород між найкращих кадетів виголосив промову до 590 випускників Військової Академії, присвячену проблемам уніфікації військового планування й операцій.

● Президент Університету Рутґерс д-р Луіс Вебстер Джонс промовляв на річних зборах Товариства Американських Книгарів і заявив, що американці мають добрий осяг в тому, що читання книжок стало їхнім звичаєм, бо „життя не є грою в футбол", і воно не вичерпується телевізійними апаратами.

Число безробітних зменшилося на 120,000

Вашинґтон. — Голова Ради Економічних дорадників Реймонд Дж. Солнієр звітував президентові Айзенгаверові, що число безробітних в місяці травні ц. р. зменшилося на 120,000, а число затруднених в тому самому місяці збільшилося на 1,000,000 в порівнянні з квітнем цього року. Але все таки число безробітних становить 5 мільйонів. Число затруднених в травні ц. р. виносило 63,907,000, але воно було ще на більше як один мільйон менше в порівнянні з травнем 1957-го року, коли воно становило 65,178,000. В травні збільшилося число фармерських робітників внаслідок збільшення польових робіт, але є також і зріст промислових робітників, що свідчить про поліпшення в продукції, і вказує на те, що економічна рецесія зменшується. Статистичні бюра департаментів праці і торгівлі подадуть докладні дані про ситуацію на ринку праці при кінці цього тижня.

Торнадо вбив у Вискансін 18 осіб, а понад 100 поранив

Меномоні, Вискансін. — 4-го червня у вечірніх годинах сильний торнадо віяв в чотирьох повітах північно-західнього Вискансіну, і він спричинив смерть 18-ох осіб, а більше як 100 осіб було поранених. Найбільше шкоди було в повіті Данн, там також було аж 14 жертв в людях. 3 особи згинули в повіті Чіппіва, а одна в Ст. Круа. Дві особи згинули в селі Колфекс, коли буревій кинув тяґаровий віз з автостради на поле у віддалі 200 ярдів. Один робітник згинув, коли буревій перекинув його авто, в якому він постійно жив. Найближчі шпиталі переповнені пораненими. Місцеві відділи Червоного Хреста спішать із допомогою потерпілим.

В АМЕРИЦІ

● **Елвіс Преслі,** який тепер служить в армії, заявив, що він їсть тепер такі страви, яких ніколи не їв в цивільному житті, але вони йому смакують, хоч деколи навіть не знає, як вони називаються. Співак Преслі дістав тепер 2-тижневу відпустку до Мемфісу, Теннессі. На запит, чи він писав листи додому, відповів Преслі, що ще „не написав ані одного листа в своєму житті".

● **На летунській базі Едвардс** в Каліфорнії з успіхом випробовували джетовий нищильний літак, який злітає вгору, кружляє в повітрі і приземлюється за потисненням відповідного ґудзика. Летун, який випробовував той джет, заявив, що ця машина може летіти на два рази більшою швидкістю від звука.

● **Науковці сперечаються,** чи шкідливий для здоров'я людини годинник, якого вказівки світяться вночі, бо є легко нарадіовані. Після довгих дискусій устійнили, що вказівки й числа світяться, коли вони є дуже слабо радіовані, тому фабриканти годинників повинні дбати про те, щоб їхні годинники не мали забагато радіяції.

● **Цього року** закінчать школи 116,000 кваліфікованих учителів; з того 44,000 мають кваліфікації до народних шкіл, а 72,000 до середніх. Але не всі ті кваліфіковані вчителі займатимуть працю в школі. Між учителями народних шкіл жінки перевищають чоловіків у відношенні 6-ох до 1-го, а в середніх школах є більше чоловіків ніж жінок (5:4).

22-го ЧЕРВНЯ ВІДБУДЕТЬСЯ БЛАГОСЛОВЕННЯ ДИТЯЧОЇ ОСЕЛІ НА СОЮЗІВЦІ

В неділю, 22-го червня, відбудеться врочисте благословення новопридбаної дитячої оселі на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу біля Корґонксон, в стейті Ню Йорк. Благословення довершить, з доручення Преосвященного Кир Амвросія Сенишина, Екзарха Стемфордської Української Католицької Дієцезії, Всч. о. Монсіньйор Микола Бабак, відправивши о годині 11-ій перед полуднем на площі оселі полеву Службу Божу. Дитяча оселя буде влаштована на закупленій УНСоюзом минулого року і прилеглій до Союзівки колишній посілості Рейпера з одною більшою і другою меншою віллями та з великою культивованою площею, оточеною смерековим лісом. Оселя, на якій тепер завершується відповідне достосування її до нових завдань, зможе вигідно помістити 60 дітей. Оселя почнеться 28-го червня і триватиме чотири тижні для хлопці (28 червня до 26 липня) і чотири тижні (28 липня до 23 серпня) для дівчат. На оселю приймається дітей у віці від 7 до 11 років включно. Оплата за побут на оселі виносить 24 доляри тижнево для дітей, що є членами У. Н. Союзу, і ці мають перщенство та 30 долярів тижнево для тих, що не є членами УНС. Діти на оселі матимуть найбільш кваліфіковану опіку. У зв'язку з благословенням оселі 22-го червня передбачена відповідна мистецько - розвагова програма, в якій м. і. виступить танцювальна група дітей і молоді під керівництвом п. Романа Петріни та під адміністрацією п. Данила Серни з Ню Йорку, якою опікуються місцеві Відділи У. Н. Союзу. Відповідна культурно-розвагова програма передбачена і на суботу, 21-го червня, для тих гостей, що бажатимуть провести на відновленій до нового сезону Союзівці кінець тижня.

Вілля „Львів" на новопридбаній посілості Союзівки, де буде дитяча оселя.

Рада Безпеки відклала справу спору Тунісії з Францією

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки, продовжуючи в середу 4 червня ц. р. наради над скаргою Тунісії проти Франції за порушення суверенности туніської території збройною акцією французьких військ, — рішила перервати дальші засідання в цій справі до 18 червня ц. р., давши таким чином двотижневий термін французькому урядові поладнати цю справу з Тунісією у безпосередніх переговорах. Вправді туніський міністер справедливости, Ахмед Естірі, заявив, що в листі де Голя до туніського президента Габіба Бурґуйби не було „ніяких нових ані позитивних елементів", але він і туніський амбасадор Монґі Слім погодилися на пропозицію французького репрезентанта Жоржа Піко — відкласти цю справу на два тижні. Тому, у порозумінні з туніськими репрезентантами, представник Іраку, член Ради Безпеки, д-р Фаджіл аль-Ямалі, стримався з формальним зголошенням резолюції, яка приказувала б Франції відкликати всі її війська з території Тунісії. Совєтський представник Аркадій Соболєв, всупереч попереднім повідомленням преси, не настоював, щоб дипломатичні посередники ЗДА й Англії, які з відома Ради Безпеки старалися поладнати туніськофранцузький конфлікт, склали перед Радою звідомлення з ходу своєї місії.

Кол. през. Труман прибув до Італії

Неаполь. — Кол. президент Гаррі С. Труман прибув кораблем „Індепенденс" з Ню Йорку до Неаполю, щоб перевести місяць в Півд. Европі на повному відпочинку. Г. С. Труман заявив, що він радо перевів би час на французькій Рівієрі, якщо у Франції панував би спокій. Він відмовився сказати будь-який коментар про політичну кризу у Франції і уряд де Голя та обмежився тільки до заваги, що він сподівається, що французи успішно вирішать свої внутрішні справи. Разом з Гаррі С. Труманом і його дружиною є суддя Семюел І. Розенман з дружиною. Труман заповів виїзд назад до ЗДА з кінцем червня або з початком липня, щоб узяти активну участь у передвиборчій кампанії Демократ. партії.

СССР погоджується на переговори про Антарктику

Москва. — Совєтський уряд погодився на американський плян, щоб обшир південного бігуна вийняти з-під будьяких військових цілей і передати до міжнародного вжитку для мирних цілей. Совєти пропонують, щоб розпочати студії над можливостями мирного використання Антарктики, при чому він піддає думку, щоб різні країни збудували там спільну досвідну стацію. В цій справі має бути скликана міжнародна конференція. Водночас Совєти застерігаються, що вони „не визнають ніяких окремих домовлень щодо права власности в Антарктичному обширі". Проте Совєти самі зголошують власні претенсії „основані на відкриттях, що їх зробили російські подорожники, моряки і вчені почавши від 19-го сторіччя".

Лікарі приписали Папі відпочинок

Рим. — За порадою лікарів — Папа Пій XII значно обмежив число приватних авдієнцій. У зв'язку з цим появились плітки про його занедужання. Офіційно заперечують цьому, однак водночас признано, що 82-річний Папа надзвичайно перетомлений і не всилі приймати тисячі паломників, які літом переїздять через Рим і стараються дістати бодай найкоротшу приватну авдієнцію. Папа не всилі теж приймати щоденно масові збірні авдієнції в соборі св. Петра. В половині серпня, як щороку, Папа виїде до своєї літньої резиденції в Кастель Ґандольфо. Ще не рішено остаточно, як буде з заплянованим приїздом Папи до Люрду: політична криза у Франції ускладнила здійснення цього пляну.

Німецькі парляментаристи поїдуть до Москви

Бонн. — Західньо - німецький парлямент (Бундестаґ) прийняв совєтське запрошення й осінню цього року виделеґує окрему прогулянку своїх членів до СССР в характері гостей совєтського „парляменту" — Верховного Совєту. Таке запрошення німці дістали були ще 4 липня 1956 року. Німці зволікали з відповіддю, а осінню 1956 року вибухло мадярське повстання і прийшла масакра, спричинена совєтськими танками. Настрої в німецькому громадянстві були такі погані для Совєтів, що ніхто тоді не думав про „приязні відвідини". Ідея такої прогулянки воскресла в минулому році, але німці знову чекали, чим скінчаться затяжні німецько-совєтські переговори в справі торговельного договору й репатріяції німецьких громадян з Совєтів. Остаточно, після довгих митарств, большевики погодились на сам принцип — права переїзду німців із колишніх східних німецьких земель, тепер окупованих Совєтами (Східня Прусія) до Західньої Німеччини. В квітні ц. р. підписано в Бонні договір і приявний тоді на тій церемонії Анастас Мікоян обіцяв, що совєтський уряд льояльно дотримуватиме зроблених приречень щодо репатріяції німців.

Ярослав Стецько промовляв у Ню Йорку

Ню Йорк. — Після своїх виступів в Шикаґо та Филаделфії голова ЦК АБН Ярослав Стецько, що відвідує тепер українські громади в ЗДА, промовляв у неділю 1-го червня ц. р. на політичному вічі в Ню Йорку, що відбулося в меншій залі Manhattan Center. Присутні в числі понад 500 привітали голову ЦК АБН оваційними оплесками. Вічем проводив п. І. Білинський.

Напередодні віча, в суботу 31-го травня Ярослав Стецько був гостем організацій Визвольного Фронту Ню Йорку та околиці. В репрезентативній авдиторії нової української школи св. Юра, влаштували вони гостеві з Европи щире прийняття, в програмі якого були крім привітів також виступи відомих солістів і суміського юнацтва. Привіти виголосили представники організацій Визвольного Фронту та запрошені гості, а саме Впр. о. ігумен ЧСВВ о. Засійбіда, ред. В. Душник від УКК та мец. Р. Гуглевич від Комітету Об'єднаних Американсько-українських Організацій міста Ню Йорку. В мистецькій частині програми виступали: Лев Рейнарович, Зеня Лавришко-Будзяк, Валя Калин та Іванна Кононів. В програму входили теж виступи танкового і музичного гуртка юного СУМА та гра на фортепіяні юної сумівки Володимири Сенів. У прийнятті взяло участь 380 осіб. Товстмастером був п. Лев Футала-Лагідний. Під час віча та зустрічі зібрано понад 3 тисячі долярів на цілі АБН.

ДЕ ҐОЛЬ ЗАПЕВНЯЄ РІВНІСТЬ ВСІМ АЛЬЖИРЦЯМ

АРАБСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ В АЛЬЖИРІ НАЗИВАЮТЬ ПРОЄКТ ДЕ ҐОЛЯ „СМІШНИМ". — ПРОТЯГОМ ТРЬОХ МІСЯЦІВ МАЮТЬ ВІДБУТИСЯ ВИБОРИ

Альжир. — Новий французький прем'єр, ген. Шарль де Ґоль, прибувши у середу 4 червня ц. р. на триденні наради до Альжиру, виголосив там публічно промову, в якій заявив, що „всі альжирці будуть рівні", себто, що 9 мільйонів мусульман будуть зрівняні в правах з 1 мільйоном европейських поселенців в Альжирі. Маючи однакові виборчі права, альжирці вибиратимуть своїх представників до „публічних установ". „З отими вибраними репрезентантами побачимо, що треба далі зробити". „Не пізніше трьох місяців всі французи, включно з тими 10 мільйонами в Альжирі, вирішуватимуть свою долю" — заявив далі де Ґоль, не пояснивши ближче, що він мав на увазі: чи всенародний плебісцит над французькою конституцією, чи вибори до нового французького парляменту після схвалення зміни конституції. Якщо мешканці Альжиру голосували б нарівні з іншими французькими виборцями до французького парляменту, то вони вибрали б коло 140—150 послів до палати депутатів у Парижі. Дехто пояснює, що де Ґоль залишає дальші реформи в Альжирі для переговорів саме з отими виборними представниками альжирського народу. Однак назагал — за твердженням закордонних обсерваторів в Альжирі й Парижі — промова генерала де Ґоля викликала велике розчарування однаково в Тунісії й Марокко, як серед ліберальних кіл у Франції. Єдиний примирливий жест, що його виказав де Ґоль під адресою альжирських мусульман, це признання, що мусульманське населення було „принижуване" і що мусульманські націоналісти, які „в розпуці" вхопили за зброю, виявили „відвагу". Де Ґоль ніби простягнув руку до повстанців, заявивши, що „мусять бути відкриті шляхи, замкнені для багатьох". Він закликав теж повстанців, хоб взяли участь у заповіджених виборах. Речник Альжирського Фронту Національного Визволення, що від близько чотирьох років веде збройну боротьбу проти Франції, заявив у Тунісії, що заява де Ґоля „смішна". Речники урядів в Тунісії і Марокко не скривали теж свого розчарування. Генерал де Ґоль пішов теж по лінії бажань французьких націоналістів в Альжирі й погодився, щоб засновані ними Комітети публічної безпеки, залишились далі існувати, як своєрідна цивільна допоміжна пропаґандивна організація. Жак Сустель і генерал Массі, головні фігури ворохобницького руху французів в Альжирі, представляли генерала де Ґоля зібраній масі маніфестантів, які — за твердженням кореспондентів — більше оплескували Сустеля, ніж де Ґоля. Настрої альжирських французів віддзеркалились подекуди в грубому жарті, що його зробили члени Комітету публічної безпеки, які улаштовували прийняття де Ґоля, двом особам з його почоту, міністрові для справ Сагари Лежекові й державному міністрові Жакіно: підступом заведено їх до одної кімнати в т. зв. державному будинку в Альжирі і там зачинено їх на ключ на той цілий час, коли перед будинком відбувалась маніфестація, під час якої де Ґоль виголосив свою промову.

Марокко і Тунісія покладали надії на де Ґоля

Париж. — Мароканський король Мохаммед V, у відповідь генералові де Ґолеві на його депешу, висловив надію, що ген. де Ґоль буде здібний встановити вільну й успішну співпрацю між Францією і країнами північної Африки. Приязним, але рішучим тоном, король Мохаммед заявив, що передумовами для такої співпраці є задовільнення національних аспірацій альжирського народу та встановлення миру в Альжирі. Нав'язуючи до заяви де Ґоля про його бажання зберегти приязні взаємини з Марокко, король Мохаммед висловив надію, що новий французький уряд виявить зрозуміння для проблем обох країн та знайде розв'язку, яка шанувала б незалежність і суверенність Марокко. Ввічливо, але сухіше, відповів туніський президент Габіб Бурґуїба. Він заявив, що „щоб полагодити теперішні труднощі між двома країнами і відновити добрі взаємини, треба передусім з'ясувати свої заміри. Щодо мене, то я завжди був готов виелімінувати всі перешкоди, які стоять поперек наших добрих взаємин". Туніський президент виразно натякнув у своїй відповіді, що досі ніхто не знав плянів де Ґоля у відношенні до північно-афрканських країн, зокрема у відношенні до Альжиру.

У СВІТІ

● **Паризька поліція** у боротьбі проти комуністичних демонстрантів стосує гелікоптери. Вони виконують подвійну місію: стежать за всіми рухами демонстрантів і негайно інформують головну кватиру, в яких пунктах демонстранти збіраються і де найбільший клопіт, та безпосередньо встрявають в демонстрації, кидаючи на них сльозливі бомби. Поява гелікоптерів над головами авантурників деморалізує їх і вони часто розбігаються при самому наближенні машин.

● **У Лондоні** вже більше двох тижнів триває автобусовий страйк. Спроба замирення не вдалася, бо запропонована підвишка була б стосувалась тільки до 36.000 робітників, а залишила без підвишки дальших 14.000. Можливо що тепер до страйку автобусів долучаться з солідарности водії вантажних авт. Лондонська підземка перевантажена пасажирами.

● **У місцевості Комп'єнь** у Франції два злочинці заступили своїм автом дорогу „відомому у Франції" американцеві Жанові Роджерсові, як той вертався своїм автом до дому, витягли з авта, важко побили і прив'язавши до заднього сидження у своєму авті, кудись повезли. Роджерс усе ж встиг переконати напасників, щоб вони подивились на його особисті довідки. Зробивши це, напасники заявили, що вони „помилились", скинули побитого з авта на дорогу та самі втекли. Джон Роджерс був американським вояком за останньої війни у Франції, одружився там і поселився на постійне, ставши власником автомобільного ґаражу.

● **Туристичний рух у Франції** цього літа дуже впав у зв'язку з тамошньою політичною кризою. В минулу неділю в музеї Лювру у Парижі, замість тисячів відвідувачів, що приходять туди, було тільки кількасот. Багато чужинців запитували, чи це показують оригінал образу Монна Ліза Леонарда да Вінчі, чи може не тільки копію: появились плітки, що уряд, з остраху перед комуністичною революцією, казав поховати всі цінніші предмети по музеях.

● **До Відня приїхав** з „приятельською візитою" совєтський міністер електрівень Олексій Павленко і заявив журналістам, що совєтський уряд рішився запропонувати Відень, а не Женеву, як місце найближчої конференції „на вершинах".

● **Мюнхен святкує** 800-річчя свого існування. Офіційні святкування почнуться в наступному місяці й охоплюватимуть між іншим гостинні виступи найславетніших театральних ансамблів та симфонічних оркестр з різних країн світу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАХІД, МОСКВА І ДЕ ҐОЛЬ

В усіх великих столицях світу стежили з найбільшою увагою за кризою у Франції протягом останніх трьох тижнів. З іншими почуваннями робили це Лондон, Вашингтон і Бонн, та з цілком іншими — Москва. Настрої керівних західніх кіл були стривожені в обличчі загрози громадянської війни у Франції, яка в той сам час — була мрією Совєтів. Подібна суперечність у підході збоку Заходу і Совєтів стосувалась особи генерала Шарля де Ґоля.

Америка й Англія знали з свого досвіду з останньої війни, що генерал де Ґоль керується у своїх ділах і словах своїм улюбленим гаслом: „Без великої Франції — нема ніякої Франції". У практиці, це задивлення у „великість" Франції робило де Ґоля дуже „трудним" при розв'язуванні практичних проблем. У західніх столицях був і подекуди все ще залишився острах, що з приходом до влади генерала де Ґоля можуть виринути нові поважні труднощі внутрі НАТО. Конкретно — не виключають, що де Ґоль запротестує проти перебування в головній кватирі НАТО в Рокенкур під Парижем німецького генерала Ганса фон Шпайделя в характері команданта всіх суходільних військ НАТО на Середню Европу, та що він, де Ґоль, домагатиметься цього становища для французького генерала. Невідомо теж, чи де Ґоль погодиться на встановлення ракетних баз ЗДА у Франції і чи не вимагатиме поважної політичної ціни за ту ролю, що її просто географічно грає Франція у військово-політичному бльоку НАТО. Згадати б тільки, що у Франції є коло 50,000 американських вояків і летунів, стаціонованих на базах і різних станицях, складах і т. д., що їхню вартість обраховується на півтори більйона долярів. Всі постачальні лінії, шляхи, залізниці, нафтопроводи, йдуть почерез Францію до американських військ, стаціонованих в Західній Німеччині. Франція є зв'язковим стратегічним тереном між Англією, ЗДА, північно- й середньо-европейськими членами НАТО та Італією, Еспанією і Портуґалією. Свого часу, коли де Ґоль був при владі з кінцем останньої війни і вже після відходу від влади, він ставився дуже критично, а то й неґативно до ідей західньо-европейської солідарности включно з відбудованою Німеччиною. Отож у західніх столицях настав неспокій, чи з поворотом де Ґоля на становище прем'єра Франція не захоче практично легковажити свої зобов'язання, які виходять з її участи у трьох західньо-европейських установах: Стально-вугільній спільноті, Спільному господарському ринку та Европейській спільноті атомової енерґії. З другого боку, військові чинники в західніх столицях зв'язують з особою де Ґоля надію, що може він закінчить війну в Альжирі, а тоді звільнилась би півмільйонова французька армія, забрана з европейського континенту до Альжиру, отож скріпилася б безпосередня сила НАТО.

Зате для Москви особа генерала де Ґоля вміщає дві суперечні можливості: небезпечне для Совєтів та нищільне для французьких комуністів відродження французького „бонапартизму" в постаті де-ґоллізму, охрещуваного комуністами просто, як „фашизм", — та можливість використання місійної гордости де Ґоля, щоб краще вбивати клина між Францію і її західніх союзників. У Москві не забули, що де Ґоль, для заманіфестування своєї незалежности від Ф. Д. Рузвелта і Винстона Черчилла, полетів був до Москви та що він ні трохи не переслідував комуністів у Франції. Але водночас, у Москві не переочують факту, що Комуністична партія у Франції опинилась тепер у першій лінії на фронті боротьби проти де Ґоля. Французькі комуністи стараються перехопити в свої руки ролю єдиних оборонців демократії і робітничої кляси у Франції проти „фашизму". Але Москва вже не раз посвячувала льокальні комуністичні партії (наприклад, в Єгипті і Сирії) в ім'я своїх вищих цілей, у даному випадку — відірвання Франції від Заходу. Відсіль і дисонанс між лайливими під адресою де Ґоля резолюціями Болгарської комуністичної партії, яка відбуває свій з'їзд у Софії в приявності „високого гостя" — Нікіти Хрущова, та дуже стриманим тоном совєтської преси і повною мовчанкою совєтських диктаторів.

Включення до уряду де Ґоля Моріса Кув Морвіла, колишнього амбасадора Франції в Єгипті, ЗДА і Західній Німеччині та рішучого прихильника єдности західнього світу, як також колишніх прем'єрів Молле, Пфлімлена і Піне, членів трьох політичних партій, але однозгідних в підході до НАТО, викликало надзвичайно прихильну реакцію у західніх столицях, особливо у Бонні, який тямить, що Морвіл активно помагав перетворювати Францію і Німеччину з ворогів у приятелів і союзників. Ясно, що в Москві розчарування, але вона все ще чекає дальшого розвитку подій, щоб пристосувати до них власну тактику.

ПАН ГАРДИЙ У МОСКВІ

Предсідник „Лемковського Реліфового Комітету" у ЗДА п. Петро Гардий, відбув, як відомо, наприкінці минулого року подорож до Польщі і Совєтського Союзу з метою інтервеніювати і в Варшаві і в Москві в користь виселених із їхніх рідних земель лемків, що їх він трактує, як окремий народ, намагаючися відокремити їх передусім від українського народу, до якого лемки належать етнічно, культурно й історично.

Звідомлення із своєї подорожі до Польщі надрукував п. Гардий в низці фейлетонів, опублікованих в органі Лемко-Союза „Карпатська Русь" наприкінці грудня 1957 року і в перших місяця 1958 р. і зреферованих коротко в „Свободі" (ч. 59 з 28 березня 1958) п. н. „Місія П. Гардого.". Зроблена п. Гардим „дипломатична робота" у Варшаві була цілком безуспішною, бо, хоч він і добився зустрічі з деякими польськими міністрами, то від вирішального в даній справі чинника, віце-міністра національних меншин у Польщі він почув, що немає ніяких лемків, а тільки українці і що про потреби виселених лемків він знає краще, як п. Гардий, з інформацій правління Українського Суспільно-Культурного Товариства в Польщі і від редакції його органу „Наше Слово".

Обурений поведінкою польського міністра п. Гардий відмовився від дальших інтервенцій і розмов, заявляючи віце-міністрові Борнятовському, що він чекатиме відповіді на свій меморандум у лемківських справах „через представительство Польской державы у Вашингтоні" і погрожуючи, як сам він пише, що „о справі лемков знают тоже в Москві і будут больше подробно знати, так як я там виїзжаю, найбольше є тим, штоби освітити тоту справу справу".

Безпосередньо після своїх відвідин у Варшаві п. Гардий виїхав в Совєтський Союз — до Ленінграду, Києва і Москви, щоб, з одного боку, зустрітися там із своїми рідними і, з другого боку, щоб знову ж таки інтервеніювати в компетентних совєтських чинників в справі ситуації „лемковського народа" під Польщею, як про те пише він у другій серії своїх спогадів, друкованих від 4 квітня до 9 травня ц. р. у часописі „Карпатська Русь" п. н. „Наша подорож в Совітский Союз".

П. Гардий, старий русофіл, і після переїзду польсько-совєтського кордону і прибуття до Москви він відчув щонайперше „родинну радость, што тут нахожуся межи моїм близким мні народом". Тому теж, про все, що він бачив, звітує із „захопленням". Їдучи із Москви до Ленінграду „поїздом першої кляси", він стверджує з гордістю, що вагони цього поїзду „не уступають нічим" американським „пульманам", забуваючи додати, що в Совєтському Союзі більшість населення їздить поїздами третьої і четвертої кляси, яких то кляс в Америці цілком немає. З вікна поїзду він спостерігає, що „по селах видно церкви", що „кругом них взорова чистота" і що „по гденекотрих селах видно і по пару церков". З подібним „захопленням" сприймав п. Гардий і побачене ним в Ленінграді, де його за добрі доляри поселили в „красивому" готелю Асторія з „услугою приємною і реставрацією роскошною" і де він повірив в небилиці совєтських інформаторів, як наприклад, в те, що на ремонт копул Ісаковського Собору зужито тисячу фунтів золота, чи в те, що тепер „всі старинни будови в Совєтському Союзі приводятся в порядок і будут сохранятися в пам'ять будущих поколіній", не цікавлячись ні на мить тим, що сталося, наприклад, з цілим рядом пам'яткових церков у Києві чи в інших містах України. Не дошукувався п. Гардий за руїнами тих церков і в Києві, прибувши куди, він знову ж таки встигав побачити в... будний робочий день церкви, що „всюда були повні народу", найбільше старших людей і дітей...

Дуже задоволений був п. Гардий із розмови із якимось залізничником, білорусом із Мєнська, який працює тепер у Львові і який розповів йому, що „в початках било трудно жити", бо „українське населеніє относилося холоднокровно до русских і всяких других народностей", але тепер, мовляв, „часи змінилися" і „всі привикают жити зо собом в згоді, націоналістичний шовінізм пропадат, а постоянно ростущий добробит помагат ліквідувати остатки шовінізму національних предросудков". Цей же білорус розповів п. Гардому, що дуже відрадним явищем є те, що „банди січовиков, котри нападали ночами послі окончення войни на мирне населеніє... утихаются", особливо ж після того, як „лідери тих груп вилапани і заслани в Сибір"...

В Києві перебув п. Гардий день або два і зустрівся там із своїм старшим братом та іншими членами родини, як теж якимись „лемківськими" делеґатами, що прибули до Києва із Західньої України, щоб зустрітися з ним. Про те, що вони йому говорили, п. Гардий не згадав ні словом, не зважаючи на те, що обіцяв це зробити в одному із дальших розділів своїх спогадів. Не вияснив п. Гардий теж і такої подробиці, чому йому совєтський уряд не дозволив виїхати в Західню Україну, зокрема до Львова, де живе багато лемків, що переселилися туди добровільно в 1947 році. Не з'ясував вкінці п. Гардий і того, чому зустріч його з братом і членами родини тривала всього кілька годин і чому вже на другий день він мусів від'їхати до Москви.

В Москві, як виходить із спогадів п. Гардого, він не добився ніяких зустрічей із представниками совєтського уряду і зміг зв'язатися тільки із півофіційною установою якимось „Слав'янським комітетом", що його очолює, як предсідник, на зразок ославленого Міхайловського комітету, якийсь ген. Гондуров. Під час зустрічі з цим совєтським генералом, на яку він мусів чекати кілька днів, п. Гардий з'ясував йому, з одного боку, важку ситуацію лемківських виселенців у Польщі, позбавлених можливости вертатися на рідну землю і з другого боку, конечність відновлення зв'язків між американськими лемками і тими лемками, що живуть тепер в Совєтському Союзі. При цьому п. Гардий покликався декілька разів на боротьбу лемківських партизанів з фашизмом і т. ін. У відповідь на свою промову і передане ним меморандум п. Гардий почув від ген. Гондурова, що „Слав'янський комітет", завданням якого є вдержувати культурні зв'язки, „не може вмішуватися у внутренні діла жадной слов'янской державы", але, що він певний, що польський уряд розгляне справу лемків „як найбольше справедливо", тим більше, що у проводі „Народної Польщі" стоїть пан Гомулка „уроженец лемковского... повіта". Що ж до встановлення тісніших зв'язків між американськими лемками і лемками в Україні, то пан генерал знову ж висловив сподівання, що „може найтся способ обміни подарками так, аби обі сторони били задоволени" і що можна вести клопотання про те, щоб посилки із ЗДА до лемківських переселенців в СССР могли бути висилані без покриття мита.

На цьому закінчилася „місія" п. Гардого в Москві. Щоб якось його потішити, ген. Гондуров вручив йому... „ласкаво" спеціяльний „пропуск" на Красну Площадь, де 7 листопада відбувалася парада з приводу 40-річчя „жовтневої революції" і де п. Гардий мав повну свободу плакати в душі з приводу того, що „наши братья в Польщі под науком того самого соціялізму так несправедливо страдают і заливаются горькими слезамі". Це було все, що п. Гардий міг зробити свобідно на Красній площі після своїх безуспішних заходів у Варшаві і в Москві.

О. Р.

Любомир О. Ортинський

ПОСТІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК УССР ПРИ ОН

На тринадцятому році свого упослідженого членства в Об'єднаних Націях, Українська ССР, що формально є членом-основоположником цієї міжнародної організації, матиме свого постійного представника в ОН. Згідно з повідомленням газети „Радянська України" з 24 травня 1958 р.: „Рада міністрів Української ССР призначила П. П. Удовиченка постійним представником при Організації Об'єднаних Націй".

Черепашиною ходою ретушують „суверенітет"

Відсутність постійного представника УССР в ОН була кричучою аномалією, що віддзеркалювала справжнє колоніяльне положення УССР в СССР. Зокрема в останній час, коли совєтська пропаґанда на всі лади жонґлює словом „суверенна" у відношенні до України, відсутність її постійного представника в ОН мусіла вражати як курйоз. Щоб його принаймні назверх усунути, Москва дозволила тепер на призначення постійного представника.

Але навіть на цю формальну поступку, що ні трохи не міняє фактичного стану московського поневолення України, довелося довго чекати. Ще восени минулого року міністер закордонних справ УССР Лука Х. Паламарчук, під час свого побуту в Ню Йорку, запевняв чужинецьких дипломатів, що „найближчим часом" буде відкрите при ОН постійне представництво УССР; при тій теж нагоді він і його товариші запевняли, що „будуть дипломатичні представництва УССР". Від того часу минуло пів року і щойно 26 березня 1958 р. совєтська преса принесла повідомлення, що під час зустрічі Паламарчука з генеральним секретарем ОН, Даґом Гаммершилдом в Москві він повідомив останнього про рішення свого уряду відкрити при ОН постійне представництво. І щойно два місяці згодом рада міністрів УССР призначила П. П. Удовиченка.

Не віддали ще того, що забрали

П. П. Удовиченко є новаком на „дипломатичному небосклоні" УССР. Його прізвища ми ще не зустрічали серед теперішніх урядовців міністерства закордонних справ УССР, не був він на списках членів делеґацій УССР на дві останні генеральні асамблеї ОН. Знаємо натомість, що в 1957 р. вийшла в Києві його праця п. н. „З історії зовнішньої політики УССР (1919-1922)". З цієї то праці довідуємось, між іншим, що після підписання договору між Москвою і Туреччиною 16 березня 1921 р. „турецький посол в Москві заявив про бажання свого уряду вступити в переговори з урядом Радянської України для укладення договору і відповідних конвенцій". Пропозиція була прийнята і до Анкари виїхала дипломатична місія УССР на чолі з М. В. Фрунзе, що 2 січня 1922 р. підписала „договір дружби і братерства" між підсовєтською Україною і Туреччиною.

Так було в 1922 році, коли ще Москва не зуміла приборкати воюючої за свою незалежність України, ще мусіла рахуватися з українськими націоналкомуністами і створювати враження, що Україна останеться незалежною державою, хай і в союзі з Росією. В той час Фрунзе ще називався: надзвичайний і повноважний посол УССР... Від кінця двадцятих років аж по наші дні московські імперіялісти послідовно деґрадували Україну до ранґи етнографічної маси без власного національного обличчя. І щойно коли не вдався експеримент з фізичним винищенням українського народу і йому протиставила Україна свою одчайдушну боротьбу за національне життя і свою державу, Москва застосувала „новий курс": відреставровує фасаду суверенности УССР, за якою далі, тільки більше перфідно, проходить русифікація і колоніяльна експлуатація українського народу. Москва не віддала ще УССР навіть десятої частини тих куцих прав, що їх вже мав Київ в двадцятих роках, коли ще були українські посольства в Берліні і Відні, коли ще Скрипник пробував вживати в стосунках з Москвою французької мови, коли від імені УССР Фрунзе підписував договір з Туреччиною. Пограбивши Україну зі всіх познак незалежности, що їх ще мала УССР в двадцятих роках, Москва „великодушно" віддає тепер малесеньку частинку тих прероґатив, що їх вже УССР мала і за які вже раз пацифікувала Україну і її провідну верству за „буржуазно - націоналістичні ухили".

Відвідини амбасадора ЗДА в Києві

Того ж самого дня, коли рада міністрів УССР призначила П. П. Удовиченка постійним представником до ОН, Київ пережив ще одну подію дипломатичного порядку. З нагоди приїзду до столиці України філадельфійської симфонічної оркестри, туди приїхав з Москви амбасадор ЗДА в СССР Л. Е. Томпсон з дружиною. За повідомленням „Радянської України" з 25 травня 1958: „Надзвичайний і Повноважний Посол Сполучених Штатів Америки в СССР зробив візити заступникові міністра закордонних справ УССР С. О. Сліпченкові і голові виконкому Київської міської ради депутатів трудящих О. И. Давидову".

Візита амбасадора ЗДА в київському міністерстві закордонних справ, це перша цього роду візита офіційного американського представника в уряді УССР. Її вже тепер коментувати було б завчасно, але з нагоди цих відвідин годі не відмітити, що американська дипломатія дуже пізно додумалась до такого кроку. На жаль, Захід, а передусім ЗДА, своїм пасивним ставленням до української проблеми, довгі роки потурали колоніяльним практикам Москви в Україні і не використовували тих фактичних, а теж і формальних, можливостей, що їх давали їм визвольна боротьба українського народу і, до деякої міри, членство УССР в ОН, що можна вважати за рівнозначне з визнанням УССР за незалежну державу. Але — визнання тільки в тому сенсі і до тієї міри, як собі цього бажала Москва, і ЗДА не пішли далі і не витягнули з цього формального акту висновків і не застосували до УССР відповідної політики. Вже хоча б для того, щоб виказати всю забріханість „справедливої совєтської національностевої політики", або змусити Москву до покриття раз виставленого і на міжнародному форумі підписаного „векселя" про суверенність України.

Чи візита амбасадора ЗДА в Києві започаткує теж і з боку ЗДА „новий курс" політики супроти УССР — ще годі сказати.

Л. Бачинський

ВИСТАВКА ВИДАНЬ „СВОБОДИ"

З нагоди 24-ої конвенції Українського Народного Союзу, що відбулась упродовж минулого тижня в Клівленді, та з нагоди 65-річчя „Свободи", органу УНСоюзу, була влаштована виставка частини видань, які вийшли у В-ві „Свобода", чи то під фірмою „Бібліотеки Просвіти УНС", чи „Свободи", чи під загальною фірмою УНС.

Виставка відбулася в готелі Статлер у великій кімнаті, напроти залі, де відбувалися наради.

З пресових видань було кільканадцять чисел „Свободи", які особливо характеристичні були своїм виглядом або змістом, присвяченим важливим історичним подіям. Найстарше число було з 1896 року. Окремий куток преси був призначений для англомовного додатку та тижневих прилог різних товариств і організацій.

Журнал „Веселка" преґарно репрезентувався своїм першим річником, дуже скромним на вигляд, й багато різнокольоровими обкладинками, на гарному папері, з останніх двох років. Поруч з нею були її видання як „Богута Багатир", „Кобзарева Гостина" і др.

Друга частина виставки призначена була на видання календарів УНС, переважно під назвою „Календар Свободи". Заступлені були календарі від 1915 року, з деякими перервами, по біжучий рік.

Найбільше було на виставці книжок. Вони були різноманітного змісту. Більшість їх мало рік видання 1913-1917-1920. Поділені вони були на окремі розділи. З оповідань бачили ми українських авторів, як: М. Вовчок, Б. Лепкий, М. Яцків, М. Струтинський і др. УНС видавав також книжки перекладні під назвою „Світові перлини". На виставці були перші видання з 1914 року, а саме: Л. Толстого — „Де любов там і Бог" і Д. Чіамполі — „Сільська вчителька".

Чисельно був заступлений відділ драматичних творів, які на початках поселення українців в ЗДА і Канаді мали не абиякий попит. Виставляли їх в багатьох містах Америки й люди пригадували та переживали недавно минуле, відвідуючи народно-побутові та історичні вистави.

Цікаві книжки видав УНС з ділянки природознавства. Деякі з них є актуальні й тепер, як про алькоголь, „Про життя первісного чоловіка", „Які люди є на землі" і др.

З історичних і політичних книжок були на виставці легкі до засвоєння, короткі матеріяли з „Історії України", „Про гуцулів і Гуцульщину" та інші.

Англомовні видання відзначалися своїм більшим форматом, розміром та гарним оформленням. Є то цінні книжки, які так потрібно давати до рук чужинців, для пропаґанди нашої справи.

Коли до цього побіжного і неповного перегляду виставки додати ще ряд виставлених пропам'ятних книжок, книжок жартівливого змісту і мапи України — то можна мати цілком повне уявлення про різнородність видань УНС-„Свободи" за весь час існування.

Треба ще зазначити, що найцінніших і вичерпаних рідкісних видань на виставці не було. Не було теж газетки для дітей „Цвітки", старих календарів та ще старших видань книжок.

У всякому разі те, що ми оглядали, було достатнім, аби переконатися про ті великі заслуги, які УНС-„Свобода" положили на полі друкованого українського слова та усвідомлення нашої спільноти.

Євген Онацький

ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ

(До 20-ліття трагічної смерти сл. п. полк. С. Коновальця)

(10)

„Того дня, себто другого дня мого побуту в Тогобічного, я більше не мав розмов.

„Наступного дня, ранком, зайшов Андрієвський у мою кімнату і почав мене переконувати, щоб я далі говорив із Найденком, який був у нього і зо сльозами в очах закликав його, Андрієвського, щоб на мене відповідно вплинув. При тому Андрієвський сказав мені, що Найденко привіз із собою молодшого товариша, вихованого вже в совєтській дійсності („безпризорного, дуже симпатичного, милого молодого чоловіка"), що його Андрієвський назвав „Павлусь" (совєтський документ мав він на ім'я Павла Гриценка, без знимки,і, мабуть, не його, як це вже сьогодні можна сказати).

„Того ж таки дня я вибрався з Найденком у близький лісок, щоб там ще раз справи переговорити. Сказав я йому, що всі його речі, які мені довелось дотепер чути, насторожують мене не то дешевістю, не то тенденційністю, а чимось таким, що міг би я хіба окреслити, як щось зі специфічним забарвленням, і далі що — з уваги на відомі практики ГПУ — я вбачаю в ньому не того, за кого він себе видає. Він відповів, що такий підхід у засаді правильний, при чому критично насвітлив з того боку поведінку панів у Брюсселі, додаючи до того й Іртена, що бачився з ним у Данціґу в 1934 р., коли він вертався в СССР. Якщо йде про нього, Найденка, то знають його з СС-ів. Сичевський (Сушко) був його командантом, і знає його полковник Є. Коновалець. Висловлював жаль при тому, що полковник не бачився з ним ні разу (Андрієвський натомість подавав, що зустріч між Найденком і полковником в Брюсселі відбулася), Барановський у своєму засвідченні писав: Хом'як „хотів зустрітися з Вождем. До цієї зустрічі не дійшло...", обмежуючися до короткої телефонічної розмови... Опісля з'ясовував, що він являється висланником Організації, доволі розгалуженої, яка охоплює своїм революційним діянням майже всі ділянки суспільно-державного життя в той спосіб, що в кожній верховній установі є одна-дві людини, що мають змогу давати почини й контролювати їх. Казав, що добре обсаджено важку промисловість і легку, комісаріят народної освіти і земельний, у війську мають вони в командному складі своїх людей, і що тодішній командувач КВО — Дубовий, входить у склад керівного комітету організації. При тому завважив, що їх т. зв. центр ніяк не погоджується на ведення на їх терені якихось відірваних акцій чи актів, а всю свою натугу спрямовує на поглиблення й усеціле охоплення життя, бо це єдино, на їх думку, може довести до того, що Україна одного дня відколеться від Москви.

„На цю тему зав'язалася дискусія, при чому я підкреслив, що опоную йому тільки теоретично, бо практично про те не приходиться говорити:

„В дальшій розмові повідомив він, що їх центр рішився підпорядкуватися Проводові і, якщо Провід з цим погоджується, делеґувати в склад Проводу члена центру, який би інформував Провід у справах СУЗ. Водночас передав адресу для поштового зв'язку (адресу я передав Макарові — Яр. Барановському) і просив на цю адресу спрямовувати і грошові посилки, якщо ми на них спроможні, хоч питання грошей для них не гостре. В них бо так постановлено, що всі витрати, зв'язані з працею, покриваються коштами тих установ, що в них працюють члени центру. Наприкінці звернув він увагу, що в нашій пропаґанді б'ється по досягненнях чи неуспіхах комуністичної системи, що, на його думку, недоцільно, бо комплікує непотрібно справу успішної боротьби. Натомість у пропаґанді треба б протиставити Москві Україну, що далеко простіше і приємливіше навіть тим елементам, що в силу тих чи інших умовин вплетені в діючу комуністичну систему.

„Того ж таки дня мав я змогу познайомитися з „Павлусем". Були при тому Андрієвський і Найденко. Вдаряло мене, що при наших зустрічах не було ніколи Полуведька, хоч я вважав, що він, як добре зорієнтований в справах СУЗ, повинен би брати участь у розмовах. Проти того протестував Найденко. Шукав я за вияснення, за причиною, і ствердив застережливе взаємовідношення Найденко-Полуведько. Якенебудь твердження Найденка з побуту на СУЗ намагався Полуведько опрокинути, і навпаки, при тому Полуведько ясністю викладу і логічним розгортанням брав перевагу, і це казало мені вважати за причину нехіті Найденка у відношенні до Полуведька.

„В загальній гутірці, на яку я запросив і Полуведька, не вважаючи на протести Найденка, — одначе він прийшов трохи пізніше, — кинув я Павлусеві питання, як далеко дійшла колективізація. Відповів він, що біля 50-60%. В той мент зловив я гострий картаючий погляд Найденка, що водночас нагримав на Павлуся:

— Як можете такі речі говорити, коли колективізація досягла вже 93%?

„В часі проходу я навмисне пішов із Павлусем окремо і спитав його, як дивляться в СУЗ на Скрипника. Він відповів, що вважають Скрипника національним героєм, і що він для них усіх божище. Я старався насвітлити ролю Скрипника з іншого боку, що, як я завважив, Павлусь слухав дуже уважно. Взагалі він прислухався всьому пильно і був спостережливим учнем. Молодий чоловік, 28 років віку, середнього зросту, добре збудований, з широким торсом, добре відживлений, при смаглястому лиці, прикрашеному здоровими білими зубами, темними очима і широкими густими бровами, з легенькою усмішкою, притягав, як то кажуть, до себе.

„Перед від'їздом Найденко поручив моїй опіці Павла, пояснюючи, що в них є плян, що Павло мав би стати організатором націоналістичних ячейок у комсомолі. З цим я від'їхав, передавши Павла Полуведькові до часу, поки можна буде перекинути його на інший терен. Перебування Павла мало на цілі познайомити його основніше з ідеологією українського націоналізму і дати йому можність, перестудіювати відповідну літературу.

„Після мого повороту передав я свої спостереження полковникові Є. К., підкреслюючи неоднократно в розмові небезпеку, що з того зв'язку може виринути, і тому запропонував, щоб справу Павла мені всеціло передати, не зв'язуючи його з ніякими осередками, особливо з берлінським, і, якщо треба буде Павла перекинути на інший терен, перекинути його до Сушка, де можна було б його спокійно простудіювати й виробити собі про нього погляд.

„Було пляновано, що Павло після 2-3 місяців повинен покинути Фінляндію. На перешкоді стояла недостача документів. Я запропонував, що в крайньому випадку міг би Павло переїхати на документ Тиктора (інж. Сел-ка), який і без того мав відвідати Тогобічного.

„Але від'їздом Тиктора до Тогобічного справа ще не була розв'язана. Не було грошей, і тому Павло й надалі залишався в Тогобічного. З уваги ж на те, що Павло, переписуючись із Андрієвським, робив доволі шуму з приводу того, що я його держу в ізоляції, і написав навіть мені листа з докорами, я його повідомив, що, абстраґуючи від існуючих технічних трудноощів, він сидітиме так довго в Тогобічного, доки я не вважатиму відповідним його перекинути на інше місце...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

„Свято Героїв".

25 травня відбулося в Нюарку, Н. Дж., Свято Героїв, в якому заходами Організацій ОДВУ і ООЧСУ з братніми організаціями нюарська громада вшанувала пам'ять сл. п. полк. Е. Коновальця, гол. от. С. Петлюри та ген. Т. Чупринки.

Перше, що приємно вражало кожного приявного на цьому святі, була добре виповнена публікою заля. Друге добре враження робила на глядача, хоч і скромно, але продумано прибрана сцена, за мистецьким оформленням п. Ф. Луцишина. Три невигасаючі вогні якнайкраще символізували пламенну любов трьох великих синів одного народу до їх батьківщини та вічно живі, вічно жевріючі почування тієї ж батьківщини до її дітей.

Після відспівання американського гимну, що його бездоганно виконала п. З. Воробцева, свято відкрив коротким, по-військовому ядерним словом б. старшина та учасник Визвольних Змагань, інж. Любомир Савойка. Наступними точками програми були доповіді д-ра В. Ящуна та ред. В. Давиденка, в яких доповідачі з'ясовували значення вшановуваних Героїв для українського народу в його недавньому минулому та під теперішню пору, як також їх вплив на формування наших визвольних змагань в недалекому вже, може, майбутньому. Обидві доповіді добре передумані, глибокі змістом та надихані щирим патріотизмом.

Дальшою точкою програми була деклямація монтажу з творів Л. Мосендза, М. Щербака, М. Восслава та Ол. Бабія під загальним наголовком „Думи Героїв", що її спільно виконали пп. Валя Калин та Іванна Кононів. Обидві вони є вже настільки знані нашому громадянству не тільки в нюйоркській метрополії, але й поза її межами, що про виконання цієї точки можна сказати коротко: було, як звичайно, добре.

Щодо вокальної частини вечора, то, як не фахівець, можу говорити про неї тільки загально. Виконавцями її були: згадана вже на початку п. З. Воробцева, що відспівала американський гимн, п. Ганна Шерей („Молитва", муз. І. Білогруда, „Марш добровольців" повстанська — муз. обр. З. Маркович, та, в дуеті з п. Л. Рейнаровичем, „Пісня Соборної України", муз. М. Гайворонського), п. Лев Рейнарович („Дума про Нечая", муз. Д. Січинського, „Рідний Край", муз. О. Бобикевича, „Наша пісня дзвенить", муз. Василенка - Гавриленка, „Любіть Україну", Сосюра-Фоменко, та, в дуеті з п. Шерей, згадувана вже „Пісня Соборної України") та хор „Трембіта" під дир. п. Михайла Добоша („За Рідний Край", муз. М. Гайворонського, „Могила", муз. К. Стеценка).

Музичний супровід лежав у досвідчених руках проф. В. Базаляк.

Усі точки цієї частини програми виконано добре. Усі вони подобалися публіці, яка щедро нагороджувала кожного виконавця рясними оплесками та заохочувала до наддатків.

Хорові „Трембіта" можна погратулювати з приводу доброго дириґента, а дириґентові, п. Добошеві за добрий хор. Щодо пісні „За Рідний Край", то, можливо, що вона могла б зробити ще кращий ефект, коли б виконувано її в дещо жвавішому темпі.

Ярослав Герус.

Твін Ситі, Мінн.

Українці стейту Міннесота на Фестивалі і в параді 100-ліття стейту.

Від 7-го по 11-го травня ц. р. стейт Міннесота відбував Фестиваль Народів, які заселюють стейт Міннесота. Виставка мистецьких виробів кожної нації і художня програма відбувалася в авдиторії м. Сен Пол (столиця стейту). На цю саму дату припало в цьому році і 100-річчя проголошення стейту Міннесота (11. 5. 1858 — 11. 5. 1958). Українці Твін Ситі в обох цих святкуваннях приймали участь.

Українська виставка мала багато гарних експонатів: вишивані серветки, подушки, обруси, писанки, кераміка і різьблені дерев'яні речі. Головою виставки була п-ні Сіемон, а її заступницею п-ні Реймонд.

Друга частина української виставки — індустріяльна виставка, була організована власницею української крамниці п-нею Любою Перчишин і її мамою п-ею Марією Процай при співучасті жінок 16-го Відділу СУА. Щоб показати українське мистецьке виробництво, п-ні Люба Перчишин і п-ні Марія Процай спровадили прекрасні килими з Канади, КОСМОС — прислав різні вибивані речі українськими взорами (обруси, серветки і інше). Багато керамічної роботи п. Мухина, чайні сервіси з українським розписом, різнородні писанки власної роботи п-ні Люби Перчишин, різьблені тарілки, касетки, альбоми, дерев'яні різьблені прикраси для жінок, книжки, вишивки і строї з різних частин України, ікони, образи і багато іншого. Цей відділ доповнив цілком перший відділ, поширюючи уявлення глядача про дійсне мистецтво великого українського обширу від Чорного моря до сивих Карпат. Присутні гості хотіли набути речі з українського відділу, але нічого не можна було продавати. Обмежувалися лише даванням адреси. В обох відділах демонструвалося писання писанок.

Не обійшлося і без славної української кухні, яку вело об'єднання жінок при церкві св. Михаїла. Головою була п-ні Кошоба і її заступниця п-ні П. Гайдак. Відвідувачі віддавали гідну пошану смачно приготовленим стравам.

Українську програмову частину очолювала п-ні Павлюк, а її заступником був п. С. Сіємон. На протязі трьох вечорів українська група танцюристів „Твін Ситі Фолкс Балет" при церкві св. Михаїла показувала народні танки школи Авраменка. Керівник танцювальної групи — п. Павлюк.

В параді 100-ліття Міннесоти, де були приявні представники багатьох держав, як короновані особи, амбасадори, сенатори, конґресмени і губернатори стейтів, українці виступили вперше за ввесь час існування української громади в Твін Ситі маршовою групою в 15 осіб (таке було дозволене число).

Із всіх інших груп маршових національних груп українська група вийшла найліпше. Стилевістю строїв, яскравістю кольорів, гарними вишиваними сорочками, а головне молодими обличчями притягали багатьох зробити з них знимки, навіть при вході із стадіону групу затримано для фотографування. Командантом групи був п. С. Луців, прапороносці, які йшли за ним, п. І. Мигул і п. С. Крамарчук, несли американський і український національні прапори. Між ними всередині, як символ майбутньої Вільної України, йшла п-ні Люба Перчишин. В кожному ряді було по три особи. За прапороносцями йшли панна Дарія Антохій, Ігор Крамарчук і панна Інна Вдовенко, п-ні Надя Каркоць, п. Реня Журковська, далі в гуРеня Журковська, далі в гуцульських строях — п-ні Катерина Гуцал, п. Грицько Вовелко і панна Таня Гринишин. В кінці групи йшли п. Пилип Шайда і п-ні Зірка Данилюк.

В. Л.

Маямі, Фла.

Українське життя.

Маямі, це місто вічного літа й вічної краси природи.

Українськими мешканцями цього міста є люди, які осіли тут на постійне життя лише для того, щоб наґріти свої старечі кості. І так одні відходять на той світ, а другі такі ж прибувають. І тому кипучого українського життя в Маямі немає. Але кілька свідомих українських родин, з молодим нарибком як: Годівські, Подобинські, Останюки, Максимовичі, Венґльовські все ж таки в міру своїх сил те українське життя підтримують. За їх ініціятивою й старанням засновано в Маямі Відділ Союзу Українок Америки, який під головуванням енерґічної п. Подобинської працює з добрим поступом. Також зорганізовано, хоч невеличкий гурток українських танцюристів, який під фаховим керівництвом п. Годівської і за допомогою п. Максимовичів, своїм мистецтвом не уступить подібним гурткам метрополітальних міст. Згаданий танковий гурток є розвагою не тільки на своїх святочних імпрезах, а часто його запрошують і на інонаціональні імпрези.

В останніх кількох роках українська католицька громада збудувала прекрасний храм Божий.

А в біжучому році українська православна громада набула в Маямі дуже гарну нерухомість і наскоро в ній улаштувала маленьку, але досить гарненьку церковцю, маючи надію за Божою і людей доброї волі помічю вознести величний дім Божий. Є в Маямі й Українсько-Американський Клюб, заснований, десять років тому старими українськими емеритами в купленому для тої цілі досить гарному будинкові. Той Клюб потребує влиття в нього свідомої молодої української крови, але на превеликий жаль, такої в Маямі замало. Можливості знайти затруднення, для молоді в Маямі, є такі самі як в інших містах ЗДА.

Турист

Трентон, Н. Дж.

Збільшуються ряди українських професійних музик

У понеділок, 26-го травня ц. року, число українських професійних музик збільшилося ще на одну особу. Дарія Кузик з Трентону, Н. Дж. одержала ступінь „бечелор оф мюзік" й одночасно вчительський диплом від Филаделфійської Музичної Консерваторії, під час церемонії вручення наукових титулів й дипломів, попередженої концертом у великій балевій залі готелю Белвю-Стратфорд у Филаделфії. П. Дарія Кузик, якої головним інструментом є скрипка, була ученицею передового професора скрипки Филаделфійської Консерваторії, д-ра Бориса Куцена. Цього року вона була одинокою скрипачкою (побіч чотирьох піяністів й п'ятьох співаків), яка закінчила музичний Каледж Филаделфійської Консерваторії.

Знайомі й приятелі п. Дарії Кузик, дружини відомого громадського діяча, голови Відділу УККА у Трентоні, інж. Дмитра Кузика, й матері двох синів у „гай-скул", з найбільшим признанням й радістю зустрічають вістку про осягнення нею цієї цілі — наукового ступеня передової американської високої музичної школи — знаючи про великі труднощі й перешкоди, які їй приходилось поборювати.

Пані Дарія Кузик є вчителькою скрипки в Музичній Консерваторії в Трентоні і Українських Музичних Курсів у Филаделфії, як також постійним членом Української Фільгармонійної Оркестри від самого початку її існування.

Ар.

● **В Англії святковано 80-річчя** „королівського поета" Джона Мейсфілда. 17-річним юнаком він прибув був до ЗДА і працював спершу в барі, потім в фабриці килимів. Згодом студіював англійську літературу, а вернувшись до Англії вславився, як поет. У 1930 році король Юрій V надав йому нагороду з поезії. З тією нагородою прив'язана річна платня у висоті 97 фунтів (270 дол.). Старенький поет живе з малощо молодшою від нього дружиною і донькою.

Замість квітів на могилу Луки Кушніра

Колишні громадяни села Плотича, пов. Бережани, дістали сумну вістку з Рідного Краю, що 6-го квітня ц. р. в Рудні коло Львова помер бл. п. довголітній педагог Лука Кушнір, проживши 70 літ.

Не могли ми зложити вінка на Його могилі. Відділяє нас не тільки простір, але і непрохідима залізна занавіса. Остав нам одинокий спосіб — це згадка про нього й вшанування його пам'яти зложенням на ЗУАДК — долярів 70.00.

Покійний ціле своє трудяще життя присвятив свому родинному селу. Вийшов він з нього як вибранець і все своє набуте знання віддав йому. Молодий юнак в першій світовій війні, як старшина вступив він у ряди УГА. По програній нашій і по відбуттю дворічного польського полону вернув покійний у своє родинне село, де обійняв пост учителя та управителя школи.

Віддав себе всеціло виховній і громадській праці. При помочі Американського Комітету бувших громадян Плотичі здвигнув Покійний величавий Народний Дім, де примістились всі культ.-освітні товариства і кооператива. Організував Покійний ціле село у громадській праці. І так в читальні „Просвіта" об'єднав 361 члена, в Аматорському Гуртку — 50, в Союзі Українок — 50, в Сільському Господарському — 60, в церковному хорі — 57, в Кооперативі — 206.

Польська влада не могла цього терпіти й перенесла його до Броварів коло Язлівця, пов. Бучач. Одначе мав він зв'язок з рідним селом, давав вказівки, поради. Став він немов батьком рідного села. За цю жертвенну працю для свого народу попав в 1939 р. до ославленої Картузької Берези.

Коли зближалися трагічні події в 1944 р. вислав Покійний обох своїх синів до Української Дивізії. На прощання сказав синам: „Ваше місце в рядах оборонців Батьківщини" Сам — як воїн на стійці остав на службі для свого народу, працюючи до останнього віддиху свого життя.

Ми, колишні громадяни села Плотичі, клонимо голови перед Його тлінними останками. Він нас вчив, виховував і керував нами.

Хай Рідна Земля, яку Він так любив, прийме Його й буде легкою для Нього.

Колишні громадяни села Плотичі

„Не рискуйте занедужанням на поліо" — закликає преса

Ню Йорк. — Коли збільшилася температура і в багатьох місцевостях настала літня погода, преса закликає населення не занедбувати щеплення вакциною проти поліо, бо зближається час, коли ця недуга найбільше поширюється. Преса пише, що „одна унція профілактики (запобігання) цінніша від цілого фунта лікування", тому всі ті, які ще не є нащеплені вакциною д-ра Солка, повинні негайно це зробити, щоб забезпечити себе проти можливости занедужання, яке є більше правдоподібне в літніх місяцях. Недавно президент Айзенгавер закликав 46 мільйонів американців, щоб нащепилися, бо недуга поліо найбільше загрожує людям у віці до 40-го року життя. Не можна виграти битви проти поліо, заявляє уряд здоров'я, коли люди самі не хочуть поборювати тієї недуги, яка така страшна для людей, і яку вакцина Солка може вповні знищити.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

Палата збільшила на 10 відсотків федеральні платні

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 2. червня прийняла законопроєкт про збільшення платень федеральним працівникам на 10 відсотків. З цього скористало б понад 1 мільйон федеральних працівників, — федеральна скарбниця мала б річно більше видатків на 542 мільйони дол. Недавно 530,000 поштових працівників дістало збільшену платню на 10%. Президент вже підписав цей закон. Збільшена платня федеральним працівникам обов'язувала б від 1-го січня 1958. Збільшені платні дістали вже всі військовики, які служать довше як два роки. Таким чином федеральні видатки на платні мали б бути збільшені на дол. 1,475,000,000. Тепер видатки на платні (цивільні і військові) виносять коло дол. 19 більйонів. Сенат і Палата мають узгіднити законопроєкт про платні федеральним працівникам, бо Сенат збільшив платні тільки на 7,5%.

● **Дружина нового прем'єра Франції генерала Шарля де Голя**, пані Он Івон, товаришить своєму чоловікові в усіх його політичних подорожах, але ніколи не бере участи в розмовах на політичні теми. Генерал де Голь і його дружина мають заміжню за військовим старшиною доньку Єлисавету і сина, поручника армії Філіппа, а донька Анна померла 10 років тому. Фундацію для дітей-калік названо іменем Анни де Голь.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

У ДРУГУ РІЧНИЦЮ
з дня трагічної смерти Покійного
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. Івана Антоновича БАТЮКА

в НЕДІЛЮ, 8-го ЧЕРВНЯ 1958 р.
о 11-ій год. дня
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Вознесення
при 675 — 19-та вул., в НЮАРКУ, Н. Дж.
Просимо Знайомих, Друзів та Приятелів, взяти участь у Богослуженні.

КАТЕРИНА БАТЮК — дружина Покійного

„ХАЙ БУДЕ ВОЛЯ ТВОЯ..."

Буває в житті родини, чи одиниці, що на неї ненадійно спадає таке велике нещастя, що людським розумом його не зрозуміти, ні нашими словами його не описати...

В глибокому відчаю залишається тоді християнській душі в покорі тільки повторяти слова:

„Да буде Воля Твоя".

За Волею Всемогучого Бога
відійшов від нас у вічність — передчасно і ненадійно,
в дні 30-го квітня 1958 р.
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ ЧОЛОВІК І БАТЬКО, СИН, БРАТ, ВУЙКО І ШВАГЕР,

бл. п. ОСИП В. ХОМА

бувший воїн Першої Української Дивізії, опісля Української Повстанської Армії, проживши заледве 43 роки.

Відійшов від нас назавжди, залишивши маленьку донечку, яку так дуже любив, свою кохану дружину, та всю родину.

В цьому глибокому смутку (коли то звичайно опадають руки братись за будь-яке діло) — наші Приятелі про нас не забули й усі поспішили нам з моральною поміччю.

Цією дорогою ми хочемо подякувати Їм усім за цей самаританський вчинок.

В першу чергу дякуємо Преосвященним Душпастирям (Впр. Отцеві С. Чомкові й о. А. Кучмі) за духову потіху та похоронні відправи.

Всім хористам (деякі прибули аж з далеких місцевостей) під керівництвом п. С. Саворського і п. І. Шуплата з Ансонії за похоронні співи.

За зворушливі слова прощання: Вп. пп. полковникові Р. Долинському від І-ої У.Д.У.Н.А.; поручн. Олегові Климуновi від УПА, а проф. І. Вовчукові від ООЧСУ. Всім Їм наше щире Українське Спаси-Біг.

Всім Представникам І-ої Української Дивізії, Представникам УПА, та Організаціям Об'єднання бувших Вояків в Америці, глибоко вдячні за дружні слова потіхи і співчуття, як також Друзям Покійного по зброї, за вінки й почесну варту під час похоронних відправ.

Ми особливо дякуємо Вп. П-ву Марії та Богданові Лисякові, що щиро зайнялися всіми похоронними справами та робили все, щоб нас у цьому горю морально піддержати.

Дякуємо всім Друзям і Знайомим, які телеграфічно, листовно і особисто висловили свої щирі співчуття.

Дякуємо теж п. Маркевичові, директорові похоронного заведення за щиру, приятельську обслугу та співчуття.

Всім Тим, що жертвували на Святі Служби Божі за спокій душі Покійного, хай Бог нагородить стократно.

На кінець наше щире Спаси-Біг і Всім-Всім нашим Знайомим та Приятелям, що так масово явились на всі похоронні відправи і віддали останній поклін Нашому Незабутньому Покійникові.

Глибоко опечалена
РОДИНА ХОМІВ в Ню Гейвені, Конн.

Увага! ЮТИКА й ОКОЛИЦЯ! Увага!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ
СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА
в ЮТИЦІ, Н. Й. — 813 Гемилтон вул.
— вітає —
вперше в новонабутій церкві

в неділю, 15-го червня 1958 р.

Їх Високопреосвященнішого Архиєпископа МСТИСЛАВА

АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА — о год. 10:00 рано
ПРИВІТ ВЛАДИКИ — о год. 9:45 рано

Сослужитимуть Владиці:
Впрб. о. Мітрат Д. ЛЕЩИШИН, секретар Консисторії та Всч. о. В. ЧЕКАЛЮК, настоятель парафії.
Дияконує:
о. диякон Богдан ДРЕВЕЦЬКИЙ з Трой.
Хор парафії під керівництвом п. С. ШЕВЧЕНКА.

Після Служби Божої
Їх ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО
уділить
св. ТАЙНУ ХРЕЩЕННЯ та МИРОПОМАЗАННЯ
донечці о. Василя та Анни Чекалюк — ЛАРИСІ ЧЕКАЛЮК.

ПРИЙНЯТТЯ — ОБІД
на парафіяльній залі.

ВСІХ ПАРАФІЯН ЩИРО ЗАПРОШУЄТЬСЯ.

о. Василь Чекалюк, парох — Комітет Парафії

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ ПІСЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!

В додаток — 2 дитячі опери:
„ЛИСТОНОША" і „КОТИК КІКІ"

В НЕДІЛЮ, 8-го ЧЕРВНЯ 1958 р. — о год. 2:00 по полудні
в WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL
40 Irving Place, N. Y. C.

Одинокий публічний концерт найновіших композицій
проф. МИКОЛИ ФОМЕНКА,
що їх видав збіркою Український Інститут Америки, в двох мовах, українською та англійською, під назвою:
„УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІ ПІСНІ".

Програму виконають:
- Дівочий Хор Бандуристів ім. Г. Хоткевича під орудою проф. Р. ЛЕВИЦЬКОГО
- Скрипковий Ансамбль Українського Музичного Інституту кляси проф. ЦІСИКА
- 4-річні учні із Садочку Українського Музичного Інституту під керівництвом Г. МИРОШНИЧЕНКО
- Проф. Е. ЧАПЕЛЬСЬКА і проф. М. БАЙЛОВА — проф. М. ФОМЕНКО, комп.
- Проф. Микола ШЛЕМКЕВИЧ; Слово на привітання!

БАТЬКИ! УКРАЇНЦІ! ПРИХОДЬТЕ З ДІТВОРОЮ!
ЦЕ БУДЕ НАЙМИЛІША ІМПРЕЗА ЗА ОСТАННІХ ЧАСІВ!

АПЛІКАЦІЇ НА ПРИЙНЯТТЯ
на
КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
Українського Народного Союзу
на „СОЮЗІВЦІ" в Кергонксон, Н. Й.
4-го — 30-го СЕРПНЯ 1958 року.

Ім'я ....
Адреса ....
Вік .... Член УНСоюзу, Відд. ....
Знання української мови: — добре; слабе; дуже слабе.
Залучаю на рахунок оплати: $ ....
(Повна оплата курсів є $120.00. Половину належности треба вплатити з аплікацією).

Щадничо-Позичкова Спілка „Тризуб"
в ШИКАГО, Ілл.
— розписує —

КОНКУРС НА СТИПЕНДІЮ
НА КУРСИ НА „СОЮЗІВЦІ"
РЕЧЕНЕЦЬ до 15-го ЧЕРВНЯ 1958 р.

УМОВИ: Члени УНСоюзу від 16-21 року життя, без огляду на місце перебування в Америці або Канаді, можуть взяти участь в конкурсі. Петенти мають написати тезу на тему: „Чому українська молодь в Америці або Канаді сторонить від українських організацій!?"

Голоситись до:

Trident Savings & Loan Ass'n
1935 — W. 57th, Chicago, Ill.
c/o PETER PUCILO.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

Доповідь проф. Г. О. Костюка „Архів В. Винниченка"

4-го травня 1958 року під головуванням проф. В. К. Чапленка, заступника голови Комісії для Збереження Літературної Спадщини Володимира Винниченка, відбулось поширене засідання цієї комісії. Засідання відкрив голова УВАН у ЗДА, проф. М. О. Ветухів, який сказав, що одним з завдань Академії є збереження архівів, що можуть бути важливими для історії України. При тому Академія є об'єктивною, зберігаючи спадщину українських учених і літераторів, громадських і політичних діячів, незалежно від їх переконань. „Спадщина В. К. Винниченка має велику історичну вагу і Академія вжила заходів до належного збереження її.

Доповідь проф. Г. О. Костюка

У своїй доповіді проф. Г. О. Костюк розповів про архів Володимира Винниченка, що його тепер перевезено до Ню Йорку. Доповідач спеціяльно їздив до Франції, щоб допомогти з описуванням і пакуванням архіву.

Долею архіва В. К. Винниченка доповідач почав цікавитися від 1951 року, коли вперше побував у „Закутку". Коли він приїхав до Америки, то тут застав Комісію при УВАН у ЗДА для Збереження Літературної Спадщини В. Винниченка, яка діяла від 1952 року. Комісія обговорила і зважила різні проєкти збереження архіву В. Винниченка. Наприклад, лишити його в „Закутку" (Мужен, Франція) потребувало б великих коштів. Книгосховища Франції радо погоджувалися прийняти архів, але з умовою, що він перейде у національну власність Франції. Переговори з архівом Колюмбійського Університету — одним з найбільших і найкраще поставлених архівів світу, з спеціяльно побудованим приміщенням — показали, що очевидно найдоцільнішим виходом буде перевезення літературної спадщини В. Винниченка на схоронення до архівів Колюмбійського Університету. Умови передачі архівних матеріялів до цього архіву можуть бути різними, залежно від бажання власника. Так наприклад, архів Колюмбійського Університету може купити архівні матеріяли у власника, або може взяти їх лише на схоронення. Розалія Яківна Винниченко не погодилась продати архів свого покійного чоловіка, а лише передати його на схоронення до архіву Колюмбійського Університету з тим, що УВАН у ЗДА буде рівноправною з нею у справах цього архіву тепер і назавжди. Коли на Україні постане вільна, незалежна, демократична держава, то архів Винниченка буде переданий Академії Наук у Києві. Отже, фактично Розалія Яківна передала архів українському народові. В зв'язку з своїм похилим віком і поганим станом здоров'я, Р. Я. Винниченко вирішила, що архів її покійного чоловіка має бути перевезений до Ню Йорку якнайшвидше. Після того, як угоду про передачу цього архіву на схоронення до архіву Колюмбійського Університету підписали Р. Я. Винниченко, керівник архіву Колюмбійського Університету і голова УВАН у ЗДА, Г. О. Костюк виїхав до Франції, щоб допомогти у пакуванні архіву.

Доповідач образно розповів про своє перебування в „Закутку", де В. К. Винниченко прожив останні роки свого життя. „Закуток" тепер справляє сумне враження: колись квітучий, повний троянд і цитринових дерев, він сьогодні спустошений. Виноград здичавів, троянди наполовину висохли, город заріс бур'яном, всюди розрісся очерет. Кам'яний двоповерховий будинок тріснув, вікна повідставали від луток. На другому поверсі будинку — кабінет покійного письменника, де зберігся його архів. Поруч, у невеликій кімнаті живе Розалія Яківна. Внизу живе французька дівчина, яка допомагає в хатньому господарстві.

Г. О. Костюк сказав, що архів надзвичайно цікавий. Наприклад, у ньому зберігається листування В. Винниченка з М. Грушевським, Є. Чикаленком, видатними французькими політичними діячами. Дуже цікавий є щоденник письменника за роки 1914 - 1951 (нема лише 1915 і 1916 років, коли він був на нелеґальному становищі). Є рукописи п'ятьох романів, готових до друку, рукописи соціологічних праць. Багато фотографій, що мають історичне значення. Доповідач упакував ці матеріяли в паки і склав список матеріялів. В розбиранні матеріялів багато допомогла Р. Яківна. Дванадцять картин Володимира Винниченка Розалія Яківна передала до УВАН у ЗДА і написала до Детройту „Українській Вільній Громаді в Америці", щоб картини, які там зберігаються, були передані до загальної збірки УВАН у ЗДА. Матеріяли архіву Винниченка дозволяють вивчати його, як письменника, маляра, соціолога і політичного діяча. Доповідач з вдячністю відзначив допомогу пані Д. Сіяк з Наукового Тов. ім. Шевченка в Сарселі, яка приїхала до „Закутку". Також він відзначив прихильне ставлення українців, сусідів Розалії Яківни, які допомагали і їй особисто, і при роботі коло архіву, як от малярка Іванна Винників, Іван Кість та інші.

В кінці доповіді Г. О. Костюк накреслив кілька чергових завдань, як от упорядкування і опис архіву, підготовка видання творів В. Винниченка, а також його щоденника й листування, що мають історичне значення, улаштування виставки. Треба також заопікуватися „Закутком". Українське громадянство має бути глибоко вдячним Розалії Яківні, яка забезпечила зберігання архіву в такий спосіб, що він буде в майбутньому переданий на Україну.

Після доповіді відбулась дискусія, в якій взяли участь А. Гудзовський, Д. Гуменна, Ю. Дивнич, І. Крилова, С. Зеркаль, С. Процюк, С. Ріпецький а також голова зборів, В. Чапленко. Всі промовці говорили про історичне значення збереження одного з найцінніших українських архівів і висловлювали побажання щодо збереження інших архівів. Також говорили про моральні зобов'язання перед Розалією Яківною Винниченко.

Повідомлення Голови УВАН у ЗДА проф. М. О. Вєтухова

Проф. М. О. Вєтухів виступив з повідомленням про збереження архівів, що мають історичне значення. Він сказав, що було б бажаним, щоб архіви видатних українських діячів були перевезені на схоронення до архіву Колюмбійського Університету, приміщення якого побудовано за вимогами сучасної техніки архівної справи. Умову про передачу архівних матеріялів на схоронення підписує їх власник (спадкоємець), керівник архіву Колюмбійського Університету і голова УВАН у ЗДА. Зміст умови визначає власник у межах основних правил, що існують в архіві Колюмбійського Університету і УВАН у ЗДА.

Приклад передачі на схоронення до Колюмбійського Університету архіву В. К. Винниченка, як це зробила його дружина Розалія Яківна Винниченко, підтверджує великі можливості зберігання найважливіших для української історії матеріялів. Архів Колюмбійського Університету перевозить за свій рахунок архівні матеріяли і утримує їх також за свій рахунок.

Проф. М. Вєтухів прочитав пункт 7 про передачу архіву В. Винниченка; цей пункт характеризує умови передачі:

„Всі матеріяли і бібліотеку покійного В. Винниченка передаю до архіву Колюмбійського Університету на збереження безкоштовно, але з умовою, що коли на Україні буде відновлено демократичний устрій і Україна стане справді вільною і незалежною демократичною державою, де буде забезпечено справжню свободу слова і безсторонне наукове вивчення цих матеріялів — то архів Колюмбійського Університету передасть їх повністю Українській Академії Наук у Києві теж безкоштовно".

Проф. М. Вєтухів сказав, що УВАН у ЗДА уже розпочала заходи до збереження й інших українських архівів.

Л. Д.

З НОВИХ ЖУРНАЛІВ

- **Наше Життя.** Видає Союз Українок Америки. Рік XV, ч. 3. (березень 1958). Филаделфія, 1958, ст. 32.
- **Інформатор-Альманах Дніпро.** 1958. Шикаґо, 1958, ст. 96.
- **Обнов'яний.** Річник 4-ий Йорктон, 1958, ст. 64.
- **Євангельська Зірка.** Рік V, ч. 18-20. Буенос Айрес, 1957, квітень-грудень. Ст. 16.
- **Овид.** Рік IX, ч. 2 (91). Березень, 1958. Шикаґо, 1958, ст. 32.
- **Вісті.** Братство кол. Вояків І УД УНА. Рік IX, ч. 1-2 (87-88), березень 1958, ст. 32.
- **Голос Спасителя.** Рік 30, ч. 3 і ч. 4. березень 1958, квітень 1958, Йорктон, Канада, 1958, ст. 72+68.
- **Українське Православне Слово.** Ч. 4. Квітень 1958. Савт Бавнд Брук, 1958, ст. 28.
- **Ми і Світ.** Рік 9. 1958. ч. 46. Торонто, 1958, ст. 64.
- **Голос Спасителя.** Рік 30, ч. 1, ч. 2. Січень 1958, лютий 1958. Йорктон, 1958, ст. 72+68.
- **Юні Друзі.** Журналик для молоді. Рік 3, ч. 6 (181). Лондон, 1957, листопад - грудень 1957, ст. 20.
- **Наше Життя.** Видає Союз Українок Америки, лютий, 1958, Филаделфія, 1958, ст. 32.
- **Український Місіонар.** Рік 42, ч. 2. Филаделфія, 1958, лютий 1958, ст. 33-64.
- **Український Самостійник.** Мюнхен, 1958, Січень, Рік IX, ч. 1 (397). Мюнхен, 1958, ст. 48.
- **Визвольний Шлях.** Рік IV (X), ч. 12/48 (122). Лондон, 1957, ст. 1323-1440.
- **Католицька Акція.** Рік IX, ч. 1-2 (92-93), Едмонтон, січень-лютий 1958, ст. 12.
- **Бюлетень** Укр. Нац.-Держ. Союзу в ЗДА, ч. 26, листопад-грудень 1957, Ню Йорк, ст. 20.
- **Церква і Життя.** Рік І, ч. 3. Листопад-грудень 1957, Шикаґо, 1958, ст. 16.
- **Вістник.** Рік XII, ч. 1 (111), січень 1958, Ню Йорк, 1958, ст. 32.
- **Українська Літературна Газета.** Рік IV, ч. 1 (31). Січень 1958, Мюнхен, 1958, ст. 10.
- **Віра й Культура.** Ч. 3. Рік XXI. Січень, 1958, ст. 32.
- **Самостійна Україна.** Рік X, ч. 10 (106), жовтень 1957, Ню Йорк 1958, ст. 24, листопад 1957, ч. 11, ст. 24.
- **Бюлетень Укр. Віль. Академії Наук у США,** грудень, 1957, Ню Йорк, 1957, ст. 21. (Циклостиль).
- **Нові Дні.** Рік IX, ч. 98. Березень 1958. Торонто, 1958, ст. 32.
- **Овид.** Рік IX, ч. 1 (90), лютий 1958. Шикаґо, 1958, ст. 24.
- **Волосожар.** Ч. 2. Рік 2. Перт Амбой, 1958, сторін 14.
- **Українська Літературна Газета.** Місячник літератури, мистецтва, критики, наукового і громадського життя. Рік IV, ч. 3 (33). Березень 1958, Мюнхен, 1958, ст. 10.
- **Світло.** Рік XXI. ч. 4 (424). Квітень 1958, Торонто, 1958, ст. 56.
- **Kultura.** Szkic, opowidania, sprawozdania. Paryz, Nr. 3/125, 1958, str. 160.
- **Ukraine** in Vergangenbeit und Gegenwart. Jahrbuch 1957. Muenchen, 1957, 96.
- **The Ukrainian Frend.** Volume 8, Number 4. Autumn 1957. New York, 1957, 36.
- **Біблос.** Журнал бібліографії, критики і рецензії. Рік IV, ч. 4 (36). Квітень, 1958, Ню Йорк. 1958, ст. 16. (Циклостиль).
- **Нові Друзі.** Журналик для молоді. Рік IV, ч. 1 (19), січень-лютий 1958, Лондон, 1958, ст. 18.
- **Логос.** Богословський Квартальник. Том VIII, кн. 3. Липень-вересень 1957. Йорктон, 1957, ст. 161-240.
- **Овид.** Рік IX, ч. 3 (92), квітень, 1958, Шикаґо, 1958, ст. 32.

● **72-річна бабуся** пані Матилда Джансон із Гарвуду, Н. Дж., дістала перше число на своїй реєстрації ровера, якого вона потребує, коли контролює прогульників в школах трьох міських районів. Вона відвідує доми тих неприсутніх учнів, які не мають телефонів, і денно робить вона пересічно від двох до чотирьох миль.

● **Крайова Сіоністична Конвенція Праці** в Шикаґо закликає 1,000 жидівських родин в ЗДА до переселення до Ізраїлю, щоб піднести техніку і культуру жидівської держави. До Ізраїлю повинні б еміґрувати із ЗДА молоді жидівські лікарі, інженери та всякого роду технічні працівники. На конвенції було понад 1,000 делеґатів.

Хроніка українського життя

В Арґентині

РОЗВІЙ КООПЕРАТИВИ В БУЕНОС АЙРЕСІ

(сдо). В неділю 16-го березня відбулися в Б. Айресі загальні річні збори Кооперативи „Відродження" створеної в 1954 р. Із звіту Управи виявилося, що ця кредитова українська установа безупинно й успішно розвивається, осягнувши минулого 1957 року обороту на понад 30 мільйонів пезів, себто посилившись з попереднім роком на 12 мільйонів пезів (66%). При кінці 1957 р. кооператива мала 899 членів з вплаченими уділами на суму 679,440,000 пезів. Приріст членів у порівнянні з попереднім роком зріс на 31%. Найважливіша діяльність кредитової кооперативи — позичкова. В р. 1957 уділено було 529 позичок на суму 4,400,005 — на 30% більше, ніж у попередньому році. Взагалі ж під час свого існування кооператива дала 1805 позичок на загальну суму 10,-517,488 пезів.

У своїх плянах на будуче кооператива „Відродження" проєктує на найближчий рік: 1) Урочисто відзначити тисячного свого члена; 2) Дійти в уділах до першого мільйона: 3) Приготуватися до гідного відсвяткування 5-літньої діяльности Української Кредитової Кооперативи в Арґентині в 1959. р.

Не можна не відзначити, що роля Кредитової Кооперативи „Відродження" в житті української національної спільноти в Арґентині велика: завдяки їй змогли вже постати й успішно розвинутися сотки корисних промислових і комерційних підприємств, що підносять економічну силу української спільноти й дають працю цілій масі українських робітників.

Амерікен Моторс продовжив контракт з автомобільною спілкою

Дітройт, Мишиґен. — Автова Корпорація Амерікен Моторс 3-го червня погодилася продовжити на необмежений час контракти із спілкою Об'єднані Автомобільні Робітники. Цей контракт мав скінчитися 15-го червня ц. р. Він може бути уневажненмй, але ня контракту згідно з вимогавідження. Інші три великі автові Корпорації Дженерал Моторс, Форд і Крайслер досі не погодилися на продовження контракту згідно звимогами робітників, але перерви в праці не має, бо робітники працюють без контракту, не хотячи починати страйку з огляду на економічну знижку. Представники Об'єднаних Автомобільних Робітників продовжуватимуть переговори з делеґатами Форда і Дженерал Моторс.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, Миш. — Т-во св. І. Хрестителя, Відд. 292, подає до відома усім своїм членам, що Збори, які припадають на неділю 15-го червня, відбудуться на один тиждень скоріше, а саме, в неділю, 8-го червня 1958 р., о год. 1:30 по пол., в залі УН-Дому — при 4655 Martin & Michigan Ave. На ці збори проситься усіх членів численно прибути. Крім звичайних відділових справ, буде роздача дивіденд та звіти делеґатів із Конвенції УНСоюзу. Збори скликається тому скоріше, бо на 15-го червня, як уже всім відомо, громада уряджує Маніфестацію. — П. Кізел, предс.; П. Федик, секр.; М. Ціко, кас.

ВІЛКС БЕРІ, Па. — Т-во св. І. Хрестителя, Відд. 223, повідомляє всіх членів, що Піврічні збори відбудуться в неділю, 8-го червня, в парохіяльній залі, по другій Службі Божій. Буде звіт урядників Контр. Комісії та звіти делеґатів із Конвенції УНСоюзу. Приявність всіх членів обов'язкова. — Управа.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Українського Народного Дому, Відд. 316, відбудуться у четвер, 12-го червня 1958 р., о год. 8-ій веч. На порядку нарад будуть також звіти Контр. Комісії з провірки діловодства і фінансового стану Т-ва, звіти делеґатів із 24-ої Конвенції УНСоюзу та інші важливі справи. З огляду на це — присутність усіх членів конечно побажана. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 4071 В гарячці погоні.

WHILE THE OTHERS ATTENDED THE STRICKEN PORTER, TARZAN LEAPED FOR THE TREES. "CAMP HERE," HE SHOUTED TO CASEY, "UNTIL I RETURN."

SWIFTLY, SILENTLY THE APE-MAN PURSUED THE UNKNOWN MARKSMAN, PAUSING SHORTLY ON A BROAD LIMB —

FOR JUST BELOW, WITHIN STRIKING DISTANCE, RAN A FLEET-FOOTED NATIVE!

В той час, як інші заходилися біля пораненого носія, Тарзан скочив на дерево. — Таборуйте тут, — гукнув він до Кейсі, — поки я не вернуся!

Швидко і мовчки мавполюд гнався за невідомим вправним стрільцем, лише на коротку хвилину затримуючись на грубій гілляці, щоб перепочити.

Бо саме внизу на віддалі пострілу хутко біг тубілець!